

Memo van de gedeputeerde

P.C.T.G. Smit

Gedeputeerde Water en Bodem

Onderwerp

beantwoording vragen D66 en PvdA statenvoorstel 31/20 Visie klimaatadaptatie

Datum

8 juli 2020

Documentnummer

4728073

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

-

Van

P.C.T.G. Smit

Telefoon

-

Email

psmit@brabant.nl

Bijlage(n)

-

Geachte Statenleden,

Op 19 juni 2020 bespraken wij in de PS-vergadering [statenvoorstel 31/20 Visie klimaatadaptatie, inclusief uitwerking bestuursopdracht "Stoppen met verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant"](#).

Tijdens deze bespreking van het voorstel heb ik aangegeven op de vragen van de fracties van D66 en PvdA schriftelijk te reageren. Hieronder geeft ik per fractie antwoord op de door hen gestelde vragen.

D66

Hoe kijkt de gedeputeerde aan tegen het huidige watersysteem? In de zomer is er veel beregening nodig vanwege droogte en in de winter moet water zo snel mogelijk afgevoerd worden omdat anders akkers te nat worden.

Er moet een omslag gemaakt worden. Het uitgangspunt van de Visie klimaatadaptatie is het creëren van een klimaatbestendig en waterrobuust systeem. We maken daarbij de omslag van kampioen water afvoeren naar kampioen water vasthouden. Hiermee is in de zomer minder beregening nodig en is het water- en bodemsysteem in staat ook in de winter water op te nemen.

Kan de er iets gezegd worden over de uitwerking van de visie klimaatadaptatie in het Regionaal programma Water en Bodem?

De Visie klimaatadaptatie is een belangrijke bouwsteen van het Regionaal Programma Water en Bodem.

In 2020 wordt een provinciale stresstest uitgevoerd. Kan hier iets meer over verteld worden? Hoe gaat het in zijn werk? Wanneer zijn de resultaten beschikbaar voor PS en hoe gaan de uitkomsten gebruikt worden in het kader van de visie klimaatadaptatie?

In de provinciale stresstest wordt bekeken wat klimaatverandering betekent voor de verschillende provinciale opgaven en hoe wij hierop kunnen anticiperen. De provinciale stresstest is bedoeld om de belangrijkste kwetsbaarheden voor onze eigen assets, zoals provinciale infrastructuur, in beeld te brengen. Daarnaast is het input voor de interne dialoog om klimaatadaptatie als vanzelfsprekend onderdeel te laten zijn van al onze provinciale opgaven. Verder is het input voor de regionale adaptatiedialogen van gemeenten. De provinciale stresstest wordt deze zomer afgerond en is voor iedereen toegankelijk via www.klimaatadaptatiebrabant.nl.

Een klimaatstresstest is echter geen eenmalige exercitie, maar een continu proces van verwerken van nieuwe informatie. Aanvullingen en aanscherpingen leiden tot een steeds beter beeld van de totale klimaatadaptatieopgave.

In de visie staat aangegeven dat de afspraak wordt dat er niet meer water wordt onttrekken dan er wordt aangevuld. Hoe wordt dit inzichtelijk en hoe wordt er ingegrepen wanneer niet aan die voorwaarde wordt voldaan?

Een goede toestand van het grondwater is expliciet onderdeel van het streven naar een klimaatbestendig en waterrobuust systeem. Het gaat dan om maatregelen om zowel de aanvulling van het grondwater door infiltratie te verbeteren, als het beperken van onttrekkingen.

Wij hebben een monitoringsnetwerk waarin we de trends van de grondwaterstanden en stijghoogtes volgen. Verbetering zal ook blijken uit de ontwikkelingen in de hydrologische situatie van de natuurgebieden.

Wanneer blijkt dat de huidige afspraken met de grondwateronttrekkers niet leiden tot een ombuiging van de dalende trend, dan moeten we nieuwe, aanvullende afspraken met de vergunninghouders maken. Aanvulling van het grondwater door infiltratie moeten we in samenspraak met waterschappen Brabant-breed stimuleren, en is ook onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak.

In de visie wordt het risico van het niet grootschalig genoeg inzetten van de maatregelen rondom natuurgebieden benoemd. Daarbij wordt gebrek aan draagvlak of te weinig mogelijkheden om bestaand gebruik aan te passen als mogelijke redenen genoemd. Hoe groot is dit risico en welke maatregelen worden ingezet om dit te voorkomen?

Onze inzet is een klimaatbestendig en waterrobuust systeem. We moeten daarvoor de omslag maken van kampioen water afvoeren naar kampioen water vasthouden. Dit heeft ontegenzeggelijk consequenties voor landinrichting en landgebruik. Wat dit regionaal of lokaal precies betekent, wordt duidelijk in de gebiedsgerichte aanpak waarin de verschillende belangen worden meegenomen. De noodzaak van een klimaatbestendig en waterrobuust systeem wordt breed onderkend. In het uiterste geval zullen we wellicht keuzes moeten maken die niet door alle partijen gedeeld worden waarbij onteigening een mogelijkheid is. Dit staat ook als zodanig verwoord in het statenvoorstel en de visie.

PvdA

Veel onderdelen van de visie zijn nog niet uitgewerkt, waaronder de regionale omgevingsagenda's. Wanneer worden PS hiervan op de hoogte wordt gesteld?

De regionale omgevingsagenda's vallen binnen de portefeuille van gedeputeerde Ronnes. Momenteel zijn alle regio's bezig om een regionale omgevingsagenda te maken met onderscheidende opgaven voor de regio. De omgevingsagenda's worden dit najaar besproken tijdens de ontwikkeldagen. De omgevingsagenda vormt de basis voor afspraken tussen de betrokken overheden in de regio. De staten worden naar verwachting eind dit jaar hierover geïnformeerd.

Het voorstel spreekt van zuinig gebruik van water en in het bijzonder van het grondwater door landbouw en industrie. Hoe groot is de latente ruimte aan kubieke meters in de vergunningen? Wat gaat hiermee gebeuren wetende dat tot 150.000 m3 per jaar grondwater zonder vergunning opgepompt mag worden? Hoe wordt

Datum

8 juli 2020

Documentnummer

4728073

voorkomen dat die latente ruimte door toenemende vraag naar grondwater gebruikt gaat worden?

In 2016 was de latente ruimte in de vergunningen waarvoor de provincie bevoegd gezag is 78 miljoen m³ per jaar. De afspraken zijn dat de latente ruimte in de vergunningen voor drinkwater en industriële onttrekkingen beperkt wordt gebruikt en dat wordt gestreefd naar zoveel mogelijk besparingen. Met bedrijven die veel latente vergunningsruimte hebben worden hierover bestuursovereenkomsten afgesloten. Mocht blijken dat de afspraken niet voldoende effect hebben, dan kan (gedeeltelijke) intrekking van grondwateronttrekkingsvergunningen aan de orde zijn. Overigens zijn onttrekkingen onder de 150.000 m³ /jaar wel vergunningplichtig, alleen zijn de waterschappen hiervoor het bevoegd gezag, niet de provincie.

Datum

8 juli 2020

Documentnummer

4728073

Naast de afspraken met de (drinkwater) bedrijven over het gebruik van het diepe grondwater is het essentieel dat door infiltratie het grondwater voldoende kan worden aangevuld. We moeten hiervoor de omslag maken van water zo snel en veel mogelijk afvoeren naar water zoveel mogelijk vasthouden en infiltreren. Dit maakt onderdeel uit van de gebiedsgerichte aanpak.

De aanpak spreekt van beperken of voorkomen van groei naar de vraag naar grondwater. Landbouw heeft de afgelopen jaren meer opgepompt. De waterschappen zijn hierdoor verrast. Dat geeft zorgen in de ambitie van vrijwillig geen gebruik te maken van de latente ruimte in de vergunningen. Om daadwerkelijk te zorgen dat deze latente ruimte niet wordt opgesnoept bij droogte moet de nadruk op bevordering van zuinig gebruik en striktere afspraken.

Zie de reactie bij de vorige vraag. De waterschappen zijn bevoegd gezag voor de kleinere onttrekkingen, waaronder de landbouw. De provincie is bevoegd gezag voor de vergunningen voor de grotere onttrekkingen (> 150.000 m³ per jaar).

In het voorstel wordt gesproken van een lage basisprijs voor een bepaalde hoeveelheid gebruik. Meer gebruik is luxe. Mogelijk idee is om dit ook bespreekbaar te maken naar alle watergebruikers. Waar ligt de grens van de basis en wie bepaalt dat?

Dit is niet duidelijk. Landelijk wordt in het kader van de drinkwaternote, die dit najaar verschijnt, verkend of aanpassing van wetgeving mogelijk is. Wij hebben het Rijk een (prijs)staffel voor het gebruik van drinkwater voorgesteld.

Met vriendelijke groet,

P.C.T.G. Smit